

Correctievoorschrift HAVO

2016

tijdvak 1

management & organisatie

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 58 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één scorepunt afgetrokken tot een maximum van twee scorepunten per opgave.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1

- 1 **maximumscore 2**
- koop op afbetaling 1
  - huurkoop 1
- 2 **maximumscore 2**
- door middel van annuïteiten 1
  - want er wordt periodiek een vast bedrag aan aflossing en interest betaald 1
- 3 **maximumscore 1**
- interest eerste maand = $\frac{15\%}{12} = 1,25\%$
- interestbedrag eerste maand = $0,0125 \times 1.000 = \text{€ } 12,50$
- 4 **maximumscore 2**
- aflossing eerste maand = $30 - 12,50 = 17,50$ 1
  - schuld begin tweede maand = $1.000 - 17,50 = 982,50$
aflossing tweede maand = $30 - 0,0125 \times 982,50 = \text{€ } 17,72$ 1

Opgave 2

- 5 **maximumscore 1**
- Voorbeeld van een juist antwoord is:
De eigenaar is niet privé aansprakelijk voor schulden van de onderneming.
- 6 **maximumscore 1**
- Hoe hoger het solvabiliteitspercentage des te minder risico loopt ABN AMRO dat de geldnemer niet kan voldoen aan de betalingsverplichtingen.
- 7 **maximumscore 2**
- Solvabiliteit op 30 juni 2016
$$= \frac{42.000}{157.000(+157.000 - 157.000) + 38.000} \times 100\% = 21,5\%$$
 1
  - $21,5\% > 20\%$ 1

Vraag	Antwoord	Scores
8	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> De aflossing per jaar is $\frac{157.000}{5} = 31.400$ Schuldrest is $157.000 - 3 \times 31.400 = \text{€ } 62.800$ 	1 1
9	maximumscore 2	
	Voorbeeld van een juiste berekening:	
	<ul style="list-style-type: none"> De interest bij een solvabiliteit van 21,5% en een looptijd van vijf jaar is 9,0% per jaar Interestbedrag jaar 1 tot en met 3 33.912 Interestbedrag jaar 4 = $0,09 \times 62.800 =$ 5.652 Interestbedrag jaar 5 = $0,09 \times 31.400 =$ <u>2.826</u> + Totale kosten over de gehele looptijd € 42.390 	1 1
10	maximumscore 3	
	$349 + 157.000 \times (0,0125 + 5 \times 0,0095) = \text{€ } 9.769$	
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Voor elke gemaakte fout 1 scorepunt in mindering brengen.</i>	
11	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> Interestkosten = $(3.124 \times 60 - 157.000) =$ 30.440 Totaal van de tarieven = <u>9.769</u> + € 40.209 	1 1
12	maximumscore 1	
	De totale kosten van de lening over de gehele looptijd zijn bij Geldvoorelkaar.nl (€ 40.209) lager dan bij de ABN AMRO (€ 42.390). Yildiz kiest voor lenen via Geldvoorelkaar.nl.	

Opgave 3

- 13 maximumscore 2**
 $3.000 - (3.200 - 600) = \text{€ } 400$

Opmerking

Voor elke gemaakte fout 1 scorepunt in mindering brengen.

- 14 maximumscore 2**
 $2.700 - 108 + 270 = \text{€ } 2.862$

Opmerking

Als het minteken en het plusteken zijn omgewisseld geen scorepunten toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- 15 **maximumscore 2**
 $2.355 + 570 - 2.325 = \text{€ } 600$

Opmerking

Als het minteken en het plusteken zijn omgewisseld geen scorepunten toekennen.

- 16 **maximumscore 1**
 $1.665 + 21 = \text{€ } 1.686$

- 17 **maximumscore 2**
 $(290 + 31) - 499 + 179 = \text{€ } 1$

Opmerking

Als het minteken en een plusteken zijn omgewisseld geen scorepunten toekennen.

Opgave 4

- 18 **maximumscore 2**
 Bij het dividendbeleid vóór 2014 zal door de winstverdeling het winstsaldo verdwijnen en daardoor verslechtert het eigen vermogen. Bij het dividendbeleid met ingang van 2014 daalt het eigen vermogen minder sterk, omdat door het uitkeren van het stockdividend het geplaatste aandelenkapitaal toeneemt.

- 19 **maximumscore 1**
 de Algemene Vergadering van Aandeelhouders

- 20 **maximumscore 3**
- Vennootschapsbelasting: $200.000 \times 0,2 + ((3.000.000 - 200.000) \times 0,25) = 740.000$ 1
  - Dividend: $25.000.000 \times 0,05 = 1.250.000$ 1
  - Toevoeging aan reserves: $3.000.000 - 740.000 - 1.250.000 = \text{€ } 1.010.000$ 1

- 21 **maximumscore 2**
- Geplaatst aandelenkapitaal: $25.000.000 + \frac{1.250.000}{2} = 25.625.000$ 1
  - Aantal aandelen: $\frac{25.625.000}{0,25} = 102.500.000$ stuks 1

Vraag	Antwoord	Scores
22	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> Geplaatst aandelenkapitaal 25.625.000 Reserves: 10.000.000 + 1.010.000 = <u>11.010.000</u> Intrinsieke waarde: 36.635.000 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Intrinsieke waarde per aandeel: $\frac{36.635.000}{102.500.000} = \text{€ } 0,36$ 	1

Opgave 5

- 23 maximumscore 3**
- $\frac{4.543 + 2.488}{7,9} = 890$ 1
  - $45 \times 2 + 47,50 + 65 = 202,50$
Totaal: € 1.092,50 2

Opmerking

Voor elke gemaakte fout 1 scorepunt in mindering brengen.

- 24 maximumscore 1**
- De inkoopkosten zijn afhankelijk van de hoeveelheid ingekochte Speedstyles.

- 25 maximumscore 1**
- $$\frac{1.092,50}{95} \times 100 = \text{€ } 1.150$$

- 26 maximumscore 2**
- Voorbeelden van een juiste berekening zijn:
- $1000 \times (1.300 - 1.150) - 180.000 = - \text{€ } 30.000$
  - break-evenafzet $\frac{180.000}{1.300 - 1.150} = 1.200$
- $1.000 < 1.200$ dus negatieve bijdrage

Opmerking

Voor elke gemaakte fout 1 scorepunt in mindering brengen.

- 27 maximumscore 2**
- Voorbeelden van een juiste berekening zijn:
- $\frac{30.000}{150} = 200$ Speedstyles
  - $1.200 - 1.000 = 200$ Speedstyles

Opmerking

Voor elke gemaakte fout 1 scorepunt in mindering brengen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 6

28 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- inkoopwaarde eerste 100.000 producten : $\frac{1.000.000}{100.000} = 10$ 1
- daarboven: $\frac{1.350.000 - 1.000.000}{150.000 - 100.000} = 7$
- korting: $\frac{10 - 7}{10} \times 100\% = 30\%$ 1

29 maximumscore 2

- 1. Gronder verstrekt leverancierskrediet 1
- Gronder biedt de mogelijkheid om later te betalen dan de goederen worden afgeleverd 1

30 maximumscore 2

$50.000 \times 20 \times 0,98 = \text{€} 980.000$

31 maximumscore 3

- omzet : $980.000 + (34.000 + 66.000) \times 20 = 2.980.000$ 1
- kosten: $1.350.000 + 800.000 = 2.150.000$
- nettowinst: $2.980.000 - 2.150.000 = \text{€} 830.000$ 2

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 26 mei naar Cito.

De normering in het tweede tijdvak wordt mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Als het tweede tijdvak op uw school wordt afgenomen, zend dan ook van uw tweede-tijdvak-kandidaten de deelscores in met behulp van het programma WOLF.

6 Bronvermeldingen

informatiebron 3 www.geldvoorelkaar.nl (aangepast)

informatiebron 4 www.geldvoorelkaar.nl (aangepast)

opgave 4 www.belastingdienst.nl